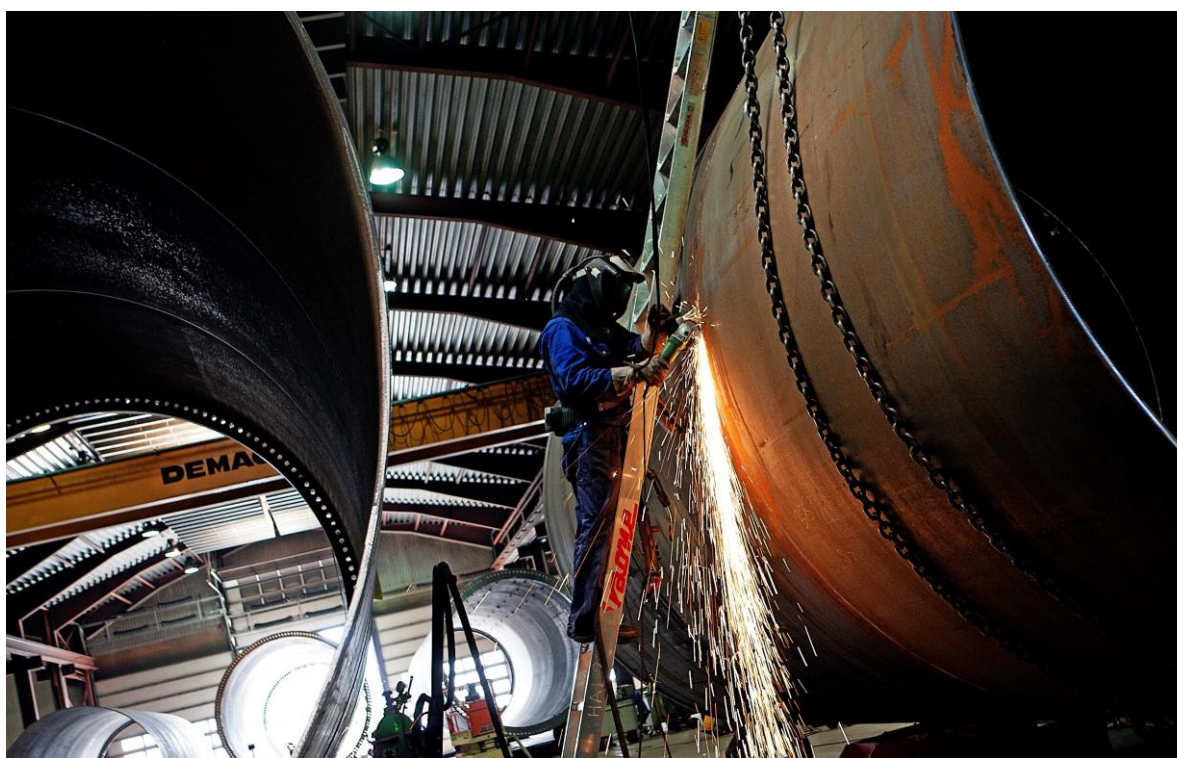

Kraftutveksling

Trygg kraft til industri og velferd

20. april 2017

 ELog IT
Forbundet

Kraftutveksling er nødvendig for forsyningsikkerheten

Det moderne Norge ble bygd og industrialisert gjennom at vi klarte å ta i bruk elver og fossefall til kraftproduksjon. Verdiskapingen fra kraftproduksjonen ble raskt, og blir fortsatt, pløyd tilbake til fellesskapet. Gjennom statlig og kommunalt utbytte finansieres blant annet helsetjenester, idrettsanlegg og skoler.

EL og IT Forbundets medlemmer er stolte av kraftbransjens tradisjon som tilrettelegger for industri, velferd og verdiskaping. De har vært en del av denne historien, og ønsker å være det i framtida.

Derfor er vi opptatt av å beholde det offentlige eierskapet. Det sikrer kontroll over kritisk infrastruktur, og det sørger for at inntektene kommer samfunnet til gode. Derfor er vi opptatt av å ruste opp både produksjon og nett, slik at industribedrifter fortsatt får trygg kraftforsyning til konkurransedyktige priser i Norge.

Framtida er elektrisk

Utviklingen er økende energiforbruk og økt produksjon av fornybar energi, som for eksempel sol- og vindenergi. Bruken av fossil energi skal reduseres kraftig. Det betyr at kraftnettet må håndtere større svingninger i produksjonen ut ifra værforholdene. Derfor er det fornuftig at Statnett bygger to nye strømkabler til Europa. Den ene går til Tyskland, og skal settes i drift i 2020. Den andre går til Storbritannia, og skal etter planen være ferdig i 2021. Fra før har vi kraftutveksling med Sverige, Finland, Danmark, Russland og Nederland.

Et moderne kraftnett

De nye kablene er en viktig del av neste generasjon kraftsystem. Elektrisitet produsert av vindkraft er ferskvare som må omsettes når det blåser, noe kraftutveksling bidrar til i situasjoner med kraftoverskudd. Vannkraften kan derimot lagres i magasinene, og settes i gang når det er vindstille eller lite sol. Likevel er de nye kablene gjenstand for diskusjon. Enkelte vil til og med stoppe kablen til Storbritannia, selv om konsesjonen ble gitt for snart tre år siden og arbeidet er godt i gang.

Når vi nå utvider kraftsamarbeidet til to nye land, så har det minst to vesentlige gevinster. For det første så styrker vi muligheten til å importere billig overskuddskraft. Dette handler ikke først og fremst om utvidet kapasitet totalt sett. Jo flere land vi er tilknyttet, jo større er sjansen for tilgang til billig overskuddskraft til rett tid. For det andre så styrker det muligheten til å eksportere kraft vi har til overs til best mulig pris i de periodene vi har det.

Nye arbeidsplasser i industrien og kraftbransjen

Energisamarbeid mellom land legger til rett for økt produksjon av fornybar energi hos begge parter. Det trengs av hensyn til politiske målsetninger og klimaforpliktelser. I tillegg er økt verdiskaping i kraftbransjen bra! Det øker de offentlige inntektene fra bransjen, og legger til rette for ytterligere utvikling av leverandørindustrien med utgangspunkt i hjemmemarkedet. Den globale etterspørselen etter produkter og tjenester knyttet til utbygging og drift, særlig av vann-, vind- og solkraftproduksjon, forventes å øke framover. Kraftutveksling styrker muligheten til å skape arbeidsplasser basert på denne veksten, i tillegg til at det gir tryggere energiforsyning og mer stabil pris i Norge.

Vi må unngå strømrasjonering

Det er lett å ta strømmen for gitt så lenge vi har nok nedbør i fjellene. Men det er ikke mange år siden vi hadde tørre somre, og ved flere anledninger var nær strømrasjonering når kulden satte inn. Perioder med kraftmangel vil oppstå igjen, før eller siden. Industrien er den første som taper på dette.

En lukket energinasjon?

Ingen er tjent med at Norge blir et lukket kraftregime. Det gjelder både industrien, våre naboland og samfunnet for øvrig. Kraftutveksling betyr ikke at vi eksporterer kraft som trengs i Norge. Statnetts samfunnsoppdrag er å sikre trygge og stabile leveranser av elektrisitet. De kan kun selge kraftoverskuddet.

Det betyr imidlertid ikke at EL og IT Forbundet ukritisk støtter en hver søknad om å bygge nye mellomlandsforbindelser. Når de nye er i drift får Norge en solid utvekslingskapasitet. Søknader om å bygge kabler utover de to som allerede er vedtatt, bør derfor forventes til vi har høstet erfaringene fra de to siste. Mellomlandsforbindelsen må fortsatt være Statnett oppgave, og private aktører skal ikke få bygge kraftkabler til utlandet.

Kraftutveksling har vært en suksess

Norge har utvekslet kraft med utlandet siden 1960-tallet. Dette har gitt store fordeler for både industrien, kraftprodusenter og forbrukerne. Samspillet mellom kraftintensiv industri og kraftforsyningen har fungert godt, og de nye mellomlandskablene kommer ikke til å hindre at det fortsatt er sånn framtida.

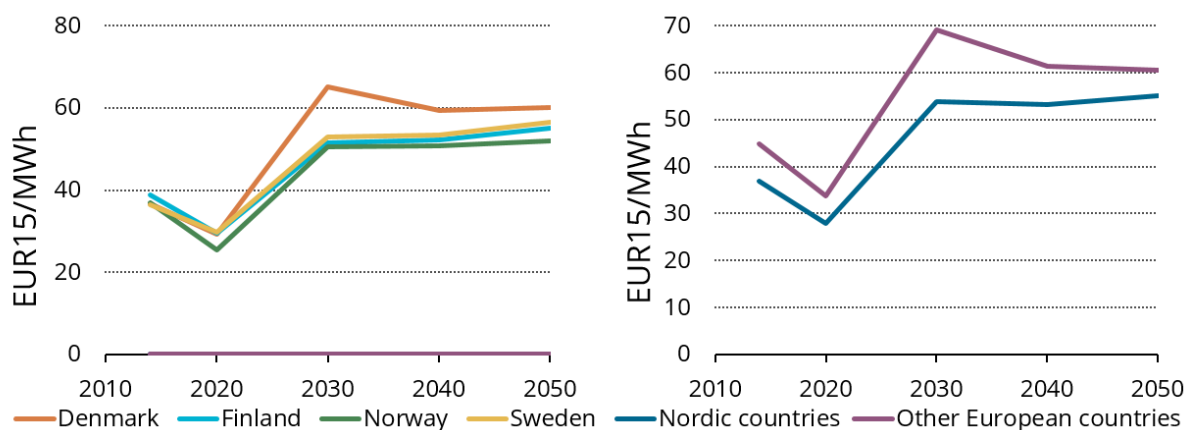
Kommentarer til noen vanlige påstander

Påstand: Kraftutveksling gir dyrere strøm

Det internasjonale energibyrået (IEA) legger til grunn en økning i strømprisene fram mot 2030 i hele Europa. Men det er prisen på fossil energi og CO2 som er driveren, ikke mellomlandsforbindelsene. Strømprisene i Norden ligger i dag under de europeiske, noe kurvene til høyre nedenfor viser at de også vil gjøre i framtida.

Det er liten grunn til å tro at kraftutvekslingen med Tyskland og Storbritannia svekker konkurranseevnen til industrien i Norge.

International Energy Agency / Nordic Energy Research (2016), Nordic Energy Technology Perspectives 2016

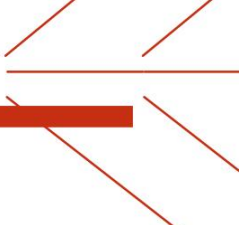
Tabellen kan også leses her: <https://www.iea.org/etp/nordic/chapter3/>

Påstand: Kostnadsøkning for industrien på 350 millioner og prisanslag helt opp mot 50 øre/kWh

Jamfør avsnittet over, så er det vanskelig å finne dekning for å hevde at de nye mellomlandsforbindelsene fører til de prisøkningene som påstås.

NVE er sammen med Statnett Norges tyngste fagmiljø på feltet, og deres analyse ([Kraftmarkedsanalyse 2016-2030](#)) viser at kablene til Tyskland og Storbritannia vil gi en gjennomsnittlig økning i kraftprisen på to øre/kWh i 2030. Statnett venter en samlet påvirkning på strømpris og nettleie på omlag tre øre/kWh ([VG 16.3.2017](#)).

Energiprisen til industrien fastsettes for øvrig annerledes enn for andre forbrukere. Dette handler blant annet om kraftavtaler, CO2-kompensasjon, reduksjon i nettleien og redusert el-avgift. Dessuten vil kraftutveksling vil gi økt

prisstabilitet, noe som er viktig for forutsigbarheten i rammebetingelsene til industrien.

Påstand: Kostnadene ved utbyggingen skal finansieres direkte av norske kunder

De siste fem årene har [Statnett](#) hatt en samlet inntekt på rundt 2,8 milliarder kroner på kabelforbindelser til utlandet. Disse pengene brukes til oppgradering og utbygging av kraftnettet (og gir sånn sett redusert nettleie). For eksempel så har mellomlandsforbindelsen til Nederland, som ble satt i drift i 2008 har allerede finansiert seg selv.

Påstand: Kostnaden for kablene til Storbritannia og Tyskland er 40 milliarder kroner

Statnetts kostnader er under halvpart av dette, det vil si mellom 14-18 milliarder. Kablene vil også betale seg selv over tid.

Påstand: Engelskabelen vil utkonkurrere norsk gass, og det ikke er foretatt en analyse av dette

Det er britisk energipolitikk som avgjør om det etterspørres gass eller fornybar energi. England har klare ambisjoner om å erstatte kullkraften med fornybare energikilder. Den framtidige strømmiksen i Storbritannia vil inneholde en langt høyere andel fornybar energi, batterier og kabler enn tidligere prognoser har vist, ifølge en ny [beregning fra den britiske regjeringen](#) (Research and analysis, Updated energy and emissions projections: 2016).

Det er smart av Norge å selge vårt kraftoverskudd, når det er det britene vil ha. Prøver du å selge skrivemaskin til en som vil ha laptop?

Påstand: Riksrevisjonen kritiserer Statnett for kvaliteten på utredninger og kostnader

Dette er misbruk av rapporten "[Riksrevisjonens](#) kontroll med forvaltningen av statlige selskaper for 2015". Den handler ikke om kraftutveksling, men er en mild og generell kritikk i forbindelse med Statnetts utbygging av sentralnettet.

Rapporten peker på variasjon i analysene i de samfunnsøkonomiske beregningene og at relevant informasjon ikke alltid kommer fram i beslutningsgrunnlaget. Riksrevisjonen viser videre til enkelte andre prosjekter, og at uklarheten er knyttet til lønnsomheten i disse konkrete prosjektene. Blant funnene trekkes det blant annet frem at Statnett i hovedsak har god kostnadskontroll etter at investeringsbeslutning er fattet.

Påstand: Forsyningsikkerheten er god nok og Norge har allerede har gode mellomlandsforbindelser

For det første så vil vi få en tørr sommer og påfølgende kalde vinter, før eller siden. Det er ikke mange år siden det skjedde, og da var vi nær på strømrasjonering. For det andre så handler ikke byggingen av de to siste kablene først og fremst om behov økt kapasitet totalt sett. Den handler om at framtidens energisystem trenger flere gode utvekslingsmuligheter. Det er bra for energiforsyningen at vi kan importere billig overskuddskraft fra Tyskland eller Storbritannia, dersom det er kraftmangel og høye priser i de andre landene vi har samarbeid med.

Påstand: Kabelen til England må utredes på nytt

Det er allerede gjort grundige utredninger av økonomien i prosjektet, inkludert beregninger av strømprisen fra både Statnett og NVE. Konsesjonen ble gitt for snart tre år siden etter grundig behandling og bred enighet.

Grunnarbeidet er snart ferdig på begge sider, og det står blant annet en 2 km lang tunnel ferdig i Suldal. Kabelen er i produksjon hos Nexans sin fabrikk i Halden. Nesten alt av kontrakter, med en samlet verdi på rundt 15 mrd kroner er inngått, og ikke minst: Både Norge og Storbritannia planlegger sin energiforsyning ut fra at kabelen settes i drift.

De som krever ny utredning har som mål å stanse byggingen. Det er høyst uklart hvilke konsekvenser et avtalebrudd fra norsk side vil ha, både politisk og økonomisk.

Påstand: Kraftkablene truer den offentlige kontrollen over naturressursene

EL og IT Forbundet er sterk tilhenger av offentlig kontroll over naturressursene. Derfor forsvaret vi det offentlige eierskapet til energiselskapene, og vi mener at Statnett bør ha monopol på drift og utvikling av sentralnettet og mellomlandsforbindelsene. Søknader fra private aktører om å bygge og drifte kraftkabler til utlandet må avslås.

Annet:

- Mellomlandsforbindelsene blir av motstanderne ofte omtalt som eksportkabler. Kablene brukes både til import og eksport, så kraftutveksling er en riktigere beskrivelse av hva det faktisk er.
- EL og IT Forbundet støtter byggingen av kablene til Storbritannia og Tyskland. Vi mener kraftutveksling er positivt, men ser ikke på det som et mål i seg selv. Kraftutveksling er en balansekunst, og når den utøves riktig så er det et gode for forsyningssikkerheten, kraftbransjen, industrien og forbrukerne. Søknader om å bygge mellomlandsforbindelser utover de to som allerede er vedtatt, bør avventes til vi har høstet erfaringene med de to siste.
- Fornybarneringen sysselsetter i dag rundt 20.000 årsverk i hele landet, inkludert nettvirksomheten. I perioden 2005-2015 utgjorde statens skatteinntekter fra selskapene nær 90 milliarder. I tillegg mottar kommuner og stat inntekter fra konsesjonskraft, konsesjonsavgifter og eiendomsskatt ([Olje- og energidepartementet](#)).

Kontaktinformasjon

EL og IT Forbundet
Torggata 12, 0181 Oslo
+47 23 06 34 00
firmapost@elogit.no
www.elogit.no